

הנסיונות בזני תירס לגרעינים בבן שמן בשנות 1921—26.

עובד ע"י א. מלצב, המחלקה לגידול זרעים.

ברצוננו למסור כאן סקירה על הנסיונות בגידול זני תירס שונים שמודרו בתחנת הנסיון בבן-שמן ע"י המחלקה לגידול זרעים. מטרת הנסיונות האלה היתה לקבוע את זני התירס לגרעינים המתאימים ביותר לגידול בשדות הפלחה בארץ בארמות בעל.

הזנים:

בשנת 1922 סדרנו נסיון ראשון בזנים אחדים מקליפורניה (מהפירמות גרמין, ואנגלר את מוסר, לופ-אנגלס) ומצרפת (וילמורן, פריו), כדי לעמוד תחילה על סגולותיהם הכלליות וביחוד על תקופת גידולם. על פי זאת חלקנו את הזנים לאפיליס-נבוהים ובכירים-נמוכים. בשנת 1923 זרענו את הזנים הנ"ל לשם השוואה והוספנו עליהם זנים אחדים בכירים מאיטליה שקבלנו מאת הפרופ' סטרספלי, מתחנת הנסיון בריאטי.

להשוואה עם זני חוץ זרענו את הזן "המקומי". אנו מציינים אותו בקצרה כמקומי, אף על פי שהכניסוהו ארצה ממזרים לפני שנים מספר. הזן הזה הנהו תערובת של גרעיני "שן הסוס" לבנים וגרעינים עגולים לבנים; הרוב בתערובת זו הנם גרעיני "שן הסוס". בהשוואה לזני חוץ נמנה הזן המקומי על האפיליס-נבוהים.

גודל החלקות היה: ארצן 81.2 מטר, רחבן — 4.8 מ'. בשעת האסף נשקל רק היבול מארבע שורות פנימיות מבלי לקחת בחשבון את השורות שבשולי החלקות, הגדלות בתנאים מיוחדים. המרחקים בין השורות היו 80 ס"מ. באופן זה היה גודל החלקה שעל פיה נקבע היבול 1 אר. המרחקים בתוך השורה היו בזנים הנבוהים 50 ס"מ, בזנים הנמוכים 40 ס"מ.

זמני הזריעה: 1922 — 25.3; 1923 — 13.3 — 12; 1924 — 19.3; 1925 — 2.3; 1926 — 22.3 — 21. זמן ההזריעה הרגיל היה אפוא בין חצי וסוף החדש מרץ, ורק בשנת 1925 — שנת בצורת — נזרע התירס בתחילת מרץ.

הגידול שקדם והזבול:

השנה	הגידול שקדם	הזבול (בחישוב לקטר)
1922	דגן	א. 125 ק"ג, ז. 125, ח. 65
1923	"	זבל ערבי עתיק 65 טון
1924	"	לא מזבל; הזבול ניתן לדגן שקדם
1925	תלתן	א. 100 ק"ג, ז. 125, ח. 100
1926	דגן	לא מזבל; הזבול ניתן לדגן שקדם

העבוד: שני קלטורים בקולטיבטור וחרישה אחת במחרשה ערבית.

כמות הגשמים: 1922-23 — 442 מ"מ; 1923-24 — 483 מ"מ; 1924-25 — 347 מ"מ; 1925-26 — 420 מ"מ. מעוט הגשמים וחלוקתם הבלתי רצויה השפיעו לרעה על הנסיונות. וביחוד רעות היו שתי השנים האחרונות שבהן הזנים האפיליס לא הגיעו לידי התפתחותם המלאה, ובשנת 1926 הם נתנו לרוב צמחים בני גלילים מצומקים או מחוסרי קלחים לגמרי, ולא כדאי היה בכלל לאספם.

תוצאות הנסיונות: בשכלא א' שלפנינו הננו מסכמים את תוצאות הנסיונות:

על יסוד התוצאות הנ"ל הגנו באים למסקנות אלה: בשנים שבהן כמות הנשמים היא בינונית עולים זני. שן-הסוס האפילים על הזנים הבכירים בני נרעונים ענולים. בשנים שבהן כמות הנשמים מעטה — ובשעת זריעת התירס ידועה כבר, בדרך כלל, כמות הנשמים השנתית פחות או יותר — או באדמות הקלות שאינן שומרות על מימיהן עולים יותר יפה הזנים הבכירים הענולים.

זני. שן-הסוס מחו"ל לא נתנו תוצאות יותר טובות מאשר הזן המקומי, גם בשנים שבהן כמות הנשמים היתה בינונית. אין אפוא — על סמך נסיונותינו עד עתה — כל סבה להעדיף זני חוץ על המקומי. יש לקוות עוד להגברת היבולים והשבחתם ע"י בירור שיטתי של הזן המקומי, שהתחילו בו כבר בתחנת הנסיון ושכל אכר חייב לעשות בשדהו לפי ההוראות שניתנו על ידינו (עיין ידיעות א' עמוד 14).

אפשרי הוא שזני. שן-הסוס מאמריקה יעלו ביבוליהם על הזן המקומי באדמות שלחין. בשנים גשומות מאד או באזורים שבהם הנשמים בהם עולה על יתר חלקי הארץ (כמו הנליל העליון). בכזו זה עלינו עוד לסדר נסיונות.

כמספא ירוק הצמינו ביחוד זני אנסילד מאמריקה: Orange Country Prolific ו-Eureka Ensilage Corn. הם נתנו כמות ירק שעלתה ב-12% על הזן המקומי ומצמינים גם בזה שקלחהם מופיעים כ-8 שבועות יותר מאוחר; נבוליהם אינם אפוא מתעצבים כל כך מוקדם. ניצץ לכן לזרוע למספא חלק השדה תירס מקומי, וחלק אחד מזני אנסילד הנליל כדי לקבל מספא ירוק לתקופה יותר ממושכה.

למצב גידול העופות ביהודה.

מהד"ח לתרפ"ו של מ. פרידמן

(המדריך לגידול עופות).

במשך שנת תרפ"ו בקרתי את הנקודות האלה: חדרה, חולרה, קרית ענבים, קב, מעבר, ופלוגת עין-חרוד בפתח תקוה, נחלת יהודה, עין חי, באר טוביה, רעננה, הרצליה, שכונת ברוכוב, רמת-גן; במשקי הפועלות: נחלת יהודה, שבי ברוכוב, פתח תקוה, משק פועלות של חנה מיוול תל-אביב, חבורות הפועלות בתל-אביב וגם במשקים זעירים (פרטיים) המעונינים בפתוח ענף גידול עופות.

תשומת לב מיוחדת הוקדשה ללול במשק הפועלות בשבי ברוכוב (לול להדרכה). ומתוצאות המעשיות (עיין הטבלאות) שנתקבלו הודות לטיפול הטוב והשקעת העבודה המרובה — אפשר להוציא מסקנות גנות ערך רב לכל הענף בארץ.

הגורמים לאי הצלחה בנקודות אחרות היו: חוסר לולים, חצרות ומזונות מתאימים ויחד עם זה החלופים התמידים בין המטפלים בעופות.

פתח תקוה, כראיה לאמור לעיל יש להביא את הלול במשק פועלות בפתח תקוה. כאן נמצאו העופות במשך כל ימי החורף כלולים שטופי מים, והגשם ניתן על ראשי העופות גם בהמצאן על השלבים כלילות. את תקון הגנאי אפשר היה לסדר מחוסר אמצעים, אדמת החצרות — מקום תנועתן של העופות — איננה מתאימה לנטרי למטרתה; היא כבר, עוצרת רטיבות ויוצרת בצות הנשארות זמן רב אחרי כל גשם.

תוצאות הנסיונות בוני תירס לגרעינים בבן שמן 26—1922.

Corn Variety Tests at Ben-Shemen 1922 — 26.

משקל השורה ב"פ Weight of cobs %		היבול בק"ג להקטר — Yield in kgs. per hectare						גובה הצמחים ב"מ Height of plants cm.		זמן הבקורים Time of ripening			המרחקים בס"מ Distance cm.	הטפוס של הגרעינים Type of grain	מקום מוצאו Origin	שם הזן Variety	
1924	1923	1926	1925	1924	1923	1924	1923	1923	1922	1924	1923	1922					
20.5	19.1	—	460	2220 2270	2280	2030	2640	140—150	150—175	19.7	20.7	18.7	80 × 50	שן-הסוס לבן Horse-dent, white	ארץ-ישראל Palestine	מקומי — Local	
21.0	20.0	—	260		2290	1350 **)	2110	1680	130	—	19.7	15.7	—	קליפורניה California	Early Adams
19.9	18.9	—	170	2140	1450 **)	2070	3060	140—160	130—160	25.7	25.7	20.7	Jowa Silver Mine	
21.2	16.8	—	160	1930	1400 **)	2230	3100	140—170	140—150	28.7	25.7	20.7	Hickory King	
23.2	18.8	—	260	1410 **)	2040	3020	2980	170—200	150—160	1.8	28.7	25.7	Mexican June	
18.3	16.2	—	400	1800	1500	1450	1710	130—150	—	19.7	20.7	18.7	צהוב Yellow	King of the Earliest	
27.0	20.5	—	160	1800	1150 **)	2420	3500	160—200	150—175	25.7	25.7	20.7	Big Jim	
18.5	15.5	—	420	1850	1750	1980	1890	140—160	—	19.7	18.7	—	Pride	
22.0	19.8	—	160	2270	1970	2210	2420	140—170	150—170	19.7	20.7	18.7	Early Mastodon	
18.5	19.6	—	440	1860	1470	1470	1530	120—130	140—155	15.7	16.7	10.7	עגול, צהוב Round, yellow	צרפת France	Géante de Serbie
21.0	18.3	—	330	1970	1620	1650	1840	120—140	140—150	15.7	19.7	15.7	Jaune précoce du Languedoc	
20.3	18.5	—	300	1660	1280	1200	1020	120	—	15.7	16.7	—	איטליה Italy	Principe Potenziani
—	—	—	400	2470	2520	—	—	140—150	150—175	19.7	20.7	18.7	80 × 40	שן-הסוס לבן Horse-dent, white	ארץ-ישראל Palestine	מקומי — Local	
21.0	21.0	735	970	1370	1420	1010	1420	100	120	1.7	28.6	29.6	עגול, לבן Round, white	צרפת France	Blanches des Landes
24.0	20.3	460	710	1420	1640	1020	1150	100	110	1.7	30.6	2.7	צהוב Yellow	. .	Jaune des Landes
23.0	21.8	455	690	1650	1470	1050	1140	100	110	5.7	1.7	3.7	Jaune hâtif d'Auxone
24.6	23.0	375	670	1910	1660	1320	1080	105	125	5.7	1.7	3.7	Jaune gros
12.4	13.2	535	700	1790	1515	1010	820	80—100	—	2.7	1.7	—	איטליה Italy	Pioniere
13.4	16.0	570	1020	1710	1250	820	640	80—100	—	2.7	1.7	—	Luigi Strampelli
16.4	16.0	620	780	1580	1290	830	710	90—100	—	2.7	1.7	—	Ideale
15.0	12.7	490	760	1630	1500	780	720	100—110	—	2.7	1.7	—	Servio Strampelli
14.0	13.8	535	790	1570	1700	750	880	90—110	—	2.7	1.7	—	Eureka

(*) בלי שורה ובלי העמסות. (**) השורות היו לקטיות. החשבון נעשה לפי מספר הצמחים המלא.

(*) Without cobs and involucre leaves. (**) The rows were not complete. Calculation was made according to full number of plants.